

Innst. 251 L

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 82 L (2009–2010)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om endringer i folketrygdloven mv. (pensjonsreformen – tilpasninger i reglene for alderspensjon til mottakere av dagens uførepensjon)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Det legges i proposisjonen frem forslag til endringer i:

- lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)
- lov 5. juni 2009 nr. 32 om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon)
- lov 11. desember 2009 nr. 112 om endringer i folketrygdloven mv. (tilpasninger i folketrygdens regelverk som følge av pensjonsreformen).

I lov 5. juni 2009 nr. 32 ble det blant annet innført nye opptjeningsregler, levealdersjustering, fleksibelt uttak fra 62 år og nye regler for regulering av alderspensjon i folketrygden. Ny regulering innføres fra 2011 med virkning for alle alderspensjonister.

Innføring av fleksibel alderspensjon i folketrygden krever tilpasninger i folketrygdens uførepensjon. Et lovforslag om ny uførestønad og ny alderspensjon til uføre planlegges fremmet i 2010, og ny uførestønad vil dermed ikke kunne tre i kraft samtidig med fleksibel alderspensjon fra 2011.

I tillegg foreslås det enkelte presiseringer i folketrygdloven og i lov 5. juni 2009 nr. 32 om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon) når det gjelder:

- Fastsetting av minstepensjonsnivå pr. 1. januar 2011
- Regulering av pensjonsbeholdning i 2010
- Forskriftshjemmel om regulering
- Forskriftshjemmel om omregning av pensjon for personer født i 1943.

Disse er nærmere redegjort for i proposisjonens kapittel 5 og er ikke gjengitt i innstillingen.

Det vises til proposisjonens kapittel 7 hvor merknader til de enkelte paragrafene i lovforslaget er nærmere redegjort for.

1.2 Bakgrunn for lovforslagene

Endringene i lov 5. juni 2009 nr. 32, jf. Ot.prp. nr. 37 (2008–2009)) Lov om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon) og Innst. O. nr. 67 (2008–2009), innebærer at det innføres nye opptjeningsregler, levealdersjustering, fleksibelt uttak fra 62 år og nye regler for regulering av alderspensjon. Pensjonen kan tas ut helt eller delvis, og den kan kombineres med arbeid uten at pensjonen avkortes.

Det vises til proposisjonens kapittel 2 for nærmere redegjørelse av dagens system og ny alderspensjon/nye opptjeningsregler.

Pensjonsreformen omfatter hele pensjonssystemet, og det er nødvendig å gjøre tilpasninger i andre lover og i folketrygdens øvrige regelverk. Det arbeides med et lovforslag om ny uførestønad og ny alderspensjon til uføre, som planlegges fremmet i 2010. Ny uførestønad kan ikke innføres fra 2011. I proposisjonen foreslås det derfor midlertidige regler som skal gjelde fra fleksibelt uttak av alderspensjon innføres 1. januar 2011, samt opptjeningsregler for uførepensjonister i ny alderspensjon fra 2010. Departementet kommer tilbake til varige regler i forbindelse

se med lovforslaget om ny uførestønad og ny alderspensjon til uføre.

1.3 Tilpasning til fleksibel alderspensjon for uførepensjonister

Det vises til proposisjonens kapittel 3.1 hvor hovedtrekkene ved dagens uførepensjon er nærmere redegjort for.

1.3.1 Alder for overgang fra uførepensjon til alderspensjon og kombinasjon av uførepensjon og alderspensjon

INNLEDNING

Med fleksibelt uttak av alderspensjon fra 62 år må det tas stilling til om overgangen fra uførepensjon til alderspensjon fortsatt skal skje ved 67 år. I prinsippet kan overgangen skje allerede ved 62 år. Når alderspensjon skal kunne tas ut fra 62 år og hvis uførepensjon ytes til 67 år, må det tas stilling til om en kan motta begge disse ytelsene samtidig.

Forslaget har vært ute til høring.

DEPARTEMENTETS FORSLAG

Det foreslås at dagens regler for alderspensjon til uføre videreføres. Spørsmålet må vurderes på ny i forbindelse med arbeidet med nye regler om ytelser til uføre.

Det foreslås at det ikke skal kunne tas ut alderspensjon sammen med hel (ugradert) uførepensjon fra fylte 62 år da dette i realiteten innebære at en vil motta doble ytelser.

Når det gjelder personer med gradert uførepensjon foreslås det at disse skal kunne benytte seg av muligheten til å ta ut delvis alderspensjon før 67 år, men slik at samlet pensjonsgrad ikke overstiger 100 prosent.

Ved fylte 67 år opphører uførepensjonen, og uføre omfattes fra dette tidspunktet av det allmenne regelverket for alderspensjon i folketrygden.

For personer som kombinerer gradert uførepensjon med gradert alderspensjon, foreslås det at eventuelle rettigheter etter avdød ektefelle medregnes i den graderte uførepensjonen. Fra 67 år, når uførepensjonen opphører, regnes rettighetene med i alderspensjonen.

1.3.2 Alderspensjon ved yrkesskade

Fleksibel alderspensjon innebærer at det i 2011 må gjøres tekniske tilpasninger i reglene for alderspensjon til personer som har blitt uføre grunnet yrkesskade.

For personer som ved fylte 67 år mottar uførepensjon på grunn av yrkesskade, beregnes alderspensjonen i dag etter særlige regler dersom dette gir høyere pensjon (yrkesskadefordel). Det foreslås at denne

garantien fortsatt skal gjelde fra 67 år og tilpasses fleksibel alderspensjon.

For en person som får alderspensjon beregnet med rettigheter etter en ektefelle som døde på grunn av yrkesskade, beregnes etterlatterrettighetene etter reglene for yrkesskade. Det foreslås at bestemmelsene videreføres fra 2011.

Det kan være behov for enkelte videre presiseringer av beregningen av alderspensjon ved yrkesskade, herunder omregning av alderspensjon når det skal medregnes gjenlevenderettigheter etter at alderspensjon er tatt ut. Det foreslås derfor at departementet gis hjemmel til å fastsette nærmere regler om beregning og omregning av alderspensjon ved yrkesskade i forskrift.

1.3.3 Levealdersjustering av uføres alderspensjon

Ny fleksibel alderspensjon i folketrygden og levealdersjustering innføres fra 2011, jf. lov 5. juni 2009 nr. 32 om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon).

På grunnlag av uføreutvalgets utredning (NOU 2007:4 Ny uførestønad og ny alderspensjon til uføre) og høringssvarene til denne vil det bli fremmet et lovforslag om ny uførestønad og ny alderspensjon til uføre. Spørsmålet om levealdersjustering vil her bli vurdert. Det foreslås at uførepensjonister fra 2011 og inntil videre skal overføres til alderspensjon ved 67 år og omfattes av de generelle reglene om levealdersjustering.

Effekten av levealdersjusteringen vil være liten i de første årene fordi det er vedtatt at levealdersjusteringen skal fases gradvis inn, jf. Ot.prp. nr. 37 (2008–2009).

1.4 Opptjening av ny alderspensjon for uførepensjonister

1.4.1 Innledning

Opptjeningsreglene for ny alderspensjon trer i kraft fra 2010. Lovforslag om ny uførestønad og ny alderspensjon til uføre, som er planlagt fremmet i 2010, vil blant annet inneholde regler for opptjening til alderspensjon mens man mottar ny uførestønad. Opptjening til alderspensjon etter nye regler mens man mottar dagens uførepensjon vil derfor bare ha virkning til ny uførestønad trer i kraft.

Uførepensjonister får i dag opptjening av alderspensjon ved at det godskrives antatte fremtidige pensjonspoeng beregnet etter tidligere inntekt. Det blir tatt hensyn til uføregraden og eventuell annen samtidig opptjening.

Det vises til proposisjonens kapittel 4.2 hvor det er redegjort nærmere for dagens regler for opptjening til alderspensjon når man mottar uførepensjon.

1.4.2 *Pensjonsopptjening i ny alderspensjon for år før 2010*

Personer født fra og med 1954 vil få sin alderspensjon beregnet helt eller delvis etter nye opptjeningsregler. En del personer i disse årskullene har mottatt dagens uførepensjon og det er derfor nødvendig å tilpasse dagens regler til nye opptjeningsregler i folketrygdens alderspensjon.

Ved overgang til nye opptjeningsregler i 2010 for alle født fra og med 1954, skal pensjonsgivende inntekt og pensjonsopptjening på grunnlag av ulønnet omsorgsarbeid til og med 2009 omgjøres til pensjonsbeholdning. Det foreslås at godskrevne og opptjente pensjonspoeng i år man har mottatt uførepensjon regnes om til inntekt og tilføres pensjonsbeholdningen.

1.4.3 *Pensjonsopptjening i ny alderspensjon fra 2010*

For personer født fra og med 1954 skal årlig pensjonsopptjening på grunnlag av pensjonsgivende inntekt, førstegangstjeneste, mottak av dagpenger og ulønnet omsorgsarbeid fra 2010 tilføres pensjonsbeholdningen. Det foreslås at årlig pensjonsopptjening også skal skje på grunnlag av mottak av dagens uførepensjon. Det foreslås at dagens regler videreføres, men tilpasses nye opptjeningsregler for alderspensjon i folketrygden.

1.5 **Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser**

Forslagene vedrørende opptjeningsreglene i folketrygdloven kapittel 20 (ny alderspensjon) skal gjelde fra og med 2010. Det foreslås derfor at endringene trer i kraft straks, og med virkning fra 1. januar 2010. Endringene i §§ 3-23, 19-4, 19-10, og 19-20, foretas i endringslover til folketrygdloven (lov 5. juni 2009 nr. 32 og lov 11. desember 2009 nr. 112) og foreslås å tre i kraft straks. Endringen i folketrygdloven § 3-30 foreslås å tre i kraft 1. januar 2011.

De foreslåtte presiseringene i folketrygdloven og i lov 5. juni 2009 nr. 32 om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon) foreslås å tre i kraft straks. Endringen i § 20-18 gis virkning fra 1. januar 2010, som de øvrige endringene i kapittel 20.

Forslagene har ikke økonomiske konsekvenser for de første årene fra 2011 sammenliknet med de beregningene som ble gjort i forbindelse med Ot.prp. nr. 37 (2008–2009) Lov om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon), jf. Innst. O. nr. 67 (2008–2009), og har heller ikke konsekvenser for de langsiktige økonomiske effektene av pensjonsreformen. Forslagene har ikke varige administrative konsekvenser av betydning.

2. **Komiteens behandling**

Som ledd i komiteens behandling av proposisjonen ble det 15. april 2010 avholdt åpen høring i saken. Følgende deltok på høringen:

- NHO
- FFO (Funksjonshemmedes fellesorganisasjon)
- Norsk Epilepsiforbund.

3. **Komiteens merknader**

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tove Linnea Brandvik, Thor Erik Forsberg, Steinar Gullvåg, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, Vigdis Giltun, Laila Marie Reiertsen og Endre Skjervø, fra Høyre, Sylvi Graham og Torbjørn Røe Isaksen, fra Sosialistisk Venstreparti, fung. leder Karin Andersen, fra Senterpartiet, Geir Pollestad, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Prop. 82 L (2009–2010) der regjeringen la frem forslag til endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven), lov 5. juni 2009 nr. 32 om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon) og lov 11. desember 2009 nr. 112 om endringer i folketrygdloven mv. (tilpasninger i folketrygdens regelverk som følge av pensjonsreformen).

Komiteen viser videre til at Stortinget ved behandlingen av lov 5. juni 2009 nr. 32, jf. Ot.prp. nr. 37 (2008–2009) Lov om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon) og Innst. O. nr. 67 (2008–2009), ga nye regler for opptjening av pensjonsrettigheter, levealdersjustering, fleksibelt uttak av pensjon fra 62 år og regulering av alderspensjonen.

Komiteen er på det rene med at innføringen av fleksibel alderspensjon i folketrygden også krever tilpasninger i folketrygdens uførepensjon. Komiteen har merket seg at regjeringen tar sikte på å fremme forslag om ny uførepensjon og ny alderspensjon til uføre i løpet av 2010. Den nye uførepensjonsordningen vil derfor ikke kunne tre i kraft samtidig med fleksibel alderspensjon pr. 1. januar 2011.

Komiteen understreker at den foreliggende proposisjonen omfatter tilpasninger av alderspensjon til de som mottar dagens uførepensjon og bare skal gjelde frem til ny uførepensjon trer i kraft.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil likevel gi uttrykk for at de bærende prinsippene i ny alderspensjon også må gjenspeiles i utformingen av en ny uførestønad. Dette gjelder blant annet opptjening av pensjonsret-

tigheter og fleksibilitet. Det er også viktig at reglene for å kombinere uførestønad med arbeid utformes slik at den enkelte kan bruke sin restarbeidsevne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at regjeringen foreslår at personer med gradert uførepensjon kan ta ut alderspensjon ved 62 år samtidig med at de mottar uførepensjon. Dette begrunnes med at denne gruppen, som bruker sin restarbeidsevne, vil ha samme behov som andre arbeidstakere for å avslutte/trappe ned sitt arbeidsforhold ved 62 år. Disse medlemmer støtter en slik innretning.

Disse medlemmer har videre merket seg at dersom det ikke blir anledning for denne gruppen til å trappe ned sitt arbeidsengasjement fra 62 år vil dette kunne føre til økt press for å øke uføregraden.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet er det eneste partiet i Stortinget som har gått imot innføringen av pensjonsreformen.

Disse medlemmer har gått inn for å beholde dagens system med enkelte justeringer/forbedringer.

Disse medlemmer vil understreke at Fremskrittspartiet har vært for en fleksibel pensjonsordning med adgang til å kombinere arbeidsinntekt og pensjon fra fylte 62 år, uten avkorting i pensjonsytelsen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti er svært kritiske til at regjeringen har satt seg i en situasjon hvor de er nødt til å fremme et forslag om en midlertidig overgangsordning frem til ny uførepensjon trer i kraft. Disse medlemmer viser til at utvalget som skulle utrede ny uførepensjonsordning ble nedsatt i august 2005 og avga innstilling i mai 2007. Utredningen ble sendt på høring i juni 2007 med frist 1. oktober samme år. Regjeringen har etter denne tid hatt mer enn 2 1/2 år på seg til å legge frem et forslag til ny uførepensjonsordning for Stortinget.

Disse medlemmer mener regjeringens lange behandlingstid skaper betydelig usikkerhet for mottakere av uførepensjon som nå må leve med en midlertidig ordning uten visshet om hvilket system som vil komme. Disse medlemmer konstaterer at det tidligere har vært uenighet mellom regjeringspartiene i denne saken, men anser det som svært uheldig dersom en slik uenighet har ført til usikkerhet for ordningens brukere.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti støtter forslagene i proposisjonen med unntak av forslaget om levealdersjustering. Dette medlem vil imidlertid understreke at beslutningene er midlertidige, og at Kristelig Folkeparti med dette

ikke har tatt standpunkt til hvordan den nye uførepensjonsordningen bør være.

3.1 Alderspensjon ved 67 år

Komiteen viser til regjeringens forslag om at dagens uførepensjon fortsatt skal ytes frem til 67 år og at personer med gradert uførepensjon skal kunne benytte seg av muligheten til å ta ut delvis alderspensjon før 67 år. Det betyr at uførepensjonen opphører ved fylte 67 år, slik at alle uføre fra dette tidspunktet går over på alderspensjon i folketrygden. Det betyr også at det opptjenes pensjonspoeng til dette tidspunkt. Komiteen er enig i dette.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, understreker i den forbindelse at uføre som etter den tid ønsker å kombinere pensjon og arbeid, skal ha samme rettigheter som andre alderspensjonister.

Komiteen har videre merket seg at etterlatte som kombinerer gradert uførepensjon med alderspensjon kan ha rettigheter etter avdød ektefelle. I dagens uførepensjon er ektefellens opparbeidete rettigheter regnet med. Men her er det ikke tatt hensyn til at uførepensjonen kan være gradert. Komiteen slutter seg til at rettigheter etter avdød ektefelle skal regnes med i den graderte uførepensjonen. Etter 67 år regnes rettighetene med i alderspensjonen.

Komiteen viser også til at alderspensjonen til personer som frem til fylte 67 år har hatt uførepensjon på grunn av yrkesskade, beregnes etter særlige regler, dersom dette gir høyere pensjon (yrkesskadefordel). Komiteen er tilfreds med at denne garantien fortsatt skal gjelde og tilpasses fleksibel alderspensjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at flertallet legger opp til at uføre kan kombinere arbeid og pensjon uten avkorting fra fylte 67 år når de går over på alderspensjon. Disse medlemmer mener en slik utforming av regelverket kan oppfattes som uheldig. Personer som har vært 100 prosent uføre kan ikke forventes å gå ut i arbeid etter fylte 67 år. Disse medlemmer anser også at det vil virke urimelig at en som har vært uføretrygdet i mange år, plutselig gjenvinner sin arbeidsevne ved overgang til alderspensjon.

3.2 Levealdersjustering

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at levealdersjustering, altså at pensjonsytelsene reguleres etter befolkningens gjennomsnittlige levealder, er et hovedelement i den nye pensjonsordning som trer i kraft fra 2011. Dersom levealderen øker, må fremtidens pen-

sjonister arbeide noe lenger for å oppnå samme pensjon. Levealdersjusteringen sikrer pensjonssystemets bærekraft over tid.

Komiteen vil peke på at personer som helt eller dels står utenfor arbeidslivet, ikke har samme mulighet som andre til å kompensere økt levealder med å stå lenger i arbeid.

Komiteen viser til at utvalget som har utredet ny uførepensjon, foreslår at personer som har mottatt uførestønad, skal omfattes av levealdersjusteringen på samme måte som yrkesaktive de første årene etter 2010. Imidlertid antas levealdersjusteringen over tid å kunne føre til at uførepensjonister sakker etter i inntektsutviklingen. På kort sikt antas dette imidlertid å ha liten betydning. Komiteen tar ikke stilling til hvordan den permanente ordningen skal utformes nå og vil komme tilbake til dette ved behandlingen av en ny uførepensjonsordning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har gått imot innføringen av levealdersjustering. Disse medlemmer konstaterer at stortingsflertallet har valgt å innføre dette som et bærende prinsipp i det nye pensjonssystemet. Når flertallet har fattet vedtak om levealdersjustering, mener disse medlemmer at også alderspensjonen for uføretrygdete må levealderjusteres når man nå iverksetter de midlertidige reglene. Dersom dette ikke blir gjort, vil uførepensjonister kunne få høyere alderspensjon enn andre med tilsvarende opptjening og det ville kunne føre til økt press på overgang til uførepensjon.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har avvist modernisert folketrygd ved to tidligere behandlinger og ønsket å beholde dagens pensjonssystem. På bakgrunn av dette standpunktet gikk også disse medlemmer imot å innføre levealdersjustering på dagens pensjonssystem.

Disse medlemmer viser videre til sine merknader i forbindelse med Stortingets behandling av lov 5. juni 2009 nr. 32, jf. Ot.prp. nr. 37 (2008–2009) Lov om endringer i folketrygden (ny alderspensjon) og Innst. O. nr. 67 (2008–2009).

Komiteen flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil også påpeke at svært mange med uførepensjon bruker muligheten til å tjene opptil 1 G uten å få avkortning av utbetalingene. Flertallet vil understreke at det finnes mange som ikke har uførepensjon, men som allikevel ikke vil finne det gunstig eller mulig å arbeide etter fylte 67 år. Flertallet vil også understreke at med ny alderspensjon vil, ifølge proposisjonen, realverdien av alderspensjonene øke med om lag 50 pst. frem til 2050 selv om uttakstidspunktet ikke utsettes.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Kristelig Folkeparti, slutter seg til regjeringens forslag om at uførepensjonister fra 2011 og inntil videre skal overføres til alderspensjon ved 67 år og omfattes av de generelle reglene om levealdersjustering.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil peke på at personer med full og varig uførepensjon frem til 67 år ikke har samme mulighet som andre til å forlenge yrkesaktiviteten utover 67 år for å motvirke levealdersjustering. Det kan derfor anføres gode argumenter for å unnta disse.

Dette medlem mener spørsmålet om levealdersjustering av alderspensjonen til uføre ikke er tilstrekkelig belyst i den foreliggende proposisjon og bør vurderes i en større sammenheng. Dersom levealdersjustering nå innføres midlertidig vil det automatisk legge press på at det også skal være slik i den fremtidige ordningen. Dette medlem vil derfor gå imot at det innføres levealdersjustering av alderspensjonen til uføre i den midlertidige ordningen, og utsette beslutningen om dette spørsmålet til den endelige uførepensjonsordningen skal fastsettes.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I lov 5. juni 2009 nr. 32 om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon) gjøres følgende endring:

I del I skal ny § 19-5 a lyde:

§ 19-5 a Alderspensjon til tidligere uførepensjonister – kompensering for levealdersjustering

Ved overgang fra uførepensjon til alderspensjon skal det beregnes et tillegg til alderspensjonen som tilsvarer differansen mellom uførepensjonen og alderspensjon etter dette kapitlet.

Departementet gir forskrifter om beregning av tillegg etter denne bestemmelsen, herunder når uførepensjonen var gradert.»

3.3 Opptjening av pensjonsrettigheter i ny alderspensjon

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at den nye alderspensjon fører til at årskull født fra og med 1954 får sin alderspensjon helt eller delvis opptjent etter nye regler. Pensjonsgivende inntekt og år med ulønnet omsorgsarbeid før 1. januar 2010 skal legges til grunn for fastsetting av pensjonsbeholdningen på samme tidspunkt. Flertallet slutter seg til at år med mottak av uførepensjon skal medregnes i pensjonsbeholdningen og at dagens regler for opptjening av pensjonspoeng for uførepensjonister skal tilpasses ny alderspensjon og

gjelde inntil ny uførepensjonsordning trer i kraft. Reglene for uførepensjonisters opptjening må blant annet tilpasses det forhold at ny alderspensjon tjenes opp i form av en pensjonsbeholdning.

Flertallet forutsetter at tilpasningene gir en opptjening tilsvarende den opptjeningen den enkelte uføre antas å ville hatt som arbeidsfør og at uførepensjonister får om lag samme forholdsmessige opptjening som arbeidsføre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at regjeringen foreslår at også uførepensjon skal legges til grunn for opptjening av pensjonsformue og at det således er nødvendig å tilpasse reglene for opptjening av alderspensjon for uføretrygdede født etter 1954. Dette skal gjøres ved at opptjent og beregnede poeng under uførhet skal omregnes til «pensjonsformue».

Disse medlemmer har videre registrert at i omregningen skal regler for poengberegning i det aktuelle opptjeningsåret legges til grunn. Det vil si at besteårsregelen fravikes og at alle år skal telle.

Disse medlemmer konstaterer at dette vil bety at grunnlaget for beregning av alderspensjon blir en annen enn den som ligger til grunn for den uførepensjonen man har mottatt frem til 2010, og alderspensjonen vil kunne bli lavere enn uføreytelsen.

Disse medlemmer mener regjeringens forslag om at summen av opptjent og beregnede poeng under uførhet skal omregnes til «pensjonsformue» er å gi nye regler tilbakevirkende kraft.

Disse medlemmer vil derfor gå inn for at pensjonspoeng som er tjent opp før 2010 skal regnes om til pensjon etter de nåværende regler.

Disse medlemmer viser for øvrig til at man har vært imot fjerning av besteårsregelen.

Disse medlemmer viser videre til sine merknader i forbindelse med Stortingets behandling av lov 5. juni 2009 nr. 32, jf. Ot.prp. nr. 37 (2008–2009) Lov om endringer i folketrygden (ny alderspensjon) og Innst. O. nr. 67 (2008–2009).

På den bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige endringer slik at pensjonspoeng som er opptjent før 2010 skal regnes om til pensjon etter gamle regler, og at besteårsreglen ikke fravikes.»

3.4 Forskriftshjemler

Komiteen viser til at Arbeidsdepartementet i proposisjonen ber om flere forskriftshjemler. Det gjelder:

- Hjemler til å fastsette regler for beregning av alderspensjon når hele eller deler av uførepensjonen er beregnet etter reglene om yrkesskade.

- Hjemmel til å fastsette satsene for minste pensjonsnivå pr. 1. januar 2011.
- Utvidet hjemmel til konvertering og omregning av pensjon for personer født i 1943 som tar ut pensjon i 2010.
- Hjemler til å fastsette regler om beregning av effekten av levealdersjustering i forbindelse med regulering.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, gjør oppmerksom på at forskriftshjemlene eventuelt må fornyes ved overgang til ny uførepensjon. Flertallet har ingen innvendinger til dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er kjent med at det i folketrygdloven er gitt regler om regulering av satsene for henholdsvis minste pensjonsnivå og garantipensjon, og at satsene skal reguleres i samsvar med lønnsvekst justert for effekten av levealdersjustering for 67-åringene i reguleringsåret.

Disse medlemmer viser til at regjeringen mener det er mest hensiktsmessig at reglene for hvordan effekten av levealdersjustering skal fastsettes i forskrift, og foreslår at det gis slik forskriftshjemmel i loven om ny alderspensjon.

Disse medlemmer vil gå imot innføringen av forskriftshjemmel og mener reglene for fremgangsmåten ved beregning av levealdersjustering skal fastsettes i loven slik at eventuelle endringer må besluttes av Stortinget.

Disse medlemmer har konsekvent gått imot de nye reguleringsprinsippene for hvordan pensjonen skal reguleres i utbetalingstiden, og viser for øvrig til sine merknader i forbindelse med Stortingets behandling av lov 5. juni 2009 nr. 32, jf. Ot.prp. nr. 37 (2008–2009) Lov om endringer i folketrygden (ny alderspensjon) og Innst. O. nr. 67 (2008–2009).

På den bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at reglene for fremgangsmåten ved beregning av levealdersjustering skal fastsettes i loven slik at eventuelle endringer må besluttes av Stortinget.»

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige endringer slik at pensjonspoeng som er opptjent før 2010 skal regnes om til pensjon etter gamle regler, og at besteårsreglen ikke fravikes.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at reglene for fremgangsmåten ved beregning av levealdersjustering skal fastsettes i loven slik at eventuelle endringer må besluttes av Stortinget.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:*Forslag 3*

I lov 5. juni 2009 nr. 32 om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon) gjøres følgende endring:

I del I skal ny § 19-5 a lyde:

§ 19-5 a Alderspensjon til tidligere uførepensjonister – kompensering for levealdersjustering

Ved overgang fra uførepensjon til alderspensjon skal det beregnes et tillegg til alderspensjonen som tilsvarer differansen mellom uførepensjonen og alderspensjon etter dette kapitlet.

Departementet gir forskrifter om beregning av tillegg etter denne bestemmelsen, herunder når uførepensjonen var gradert.

5. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i folketrygdloven mv.
(pensjonsreformen – tilpasninger i reglene for alderspensjon til mottakere av dagens uførepensjon)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 3-30 tredje ledd første punktum skal lyde:

Den som ved fylte 67 år mottok uførepensjon på grunn av yrkesskade, får alderspensjonen beregnet etter særbestemmelsene i første ledd og deretter utmålt etter reglene i kapittel 19.

§ 20-4 første ledd bokstav d og e og andre ledd skal lyde:

- d) *antatt inntekt ved mottak av uførepensjon (§ 20-7 a)*
- e) *omsorgsarbeid (§ 20-8).*

Summen av årlig pensjonsopptjening etter første ledd bokstavene a til d kan ikke overstige 18,1 prosent av et beløp tilsvarende 7,1 ganger grunnbeløpet.

Ny § 20-7 a skal lyde:

§ 20-7 a Pensjonsopptjening for uførepensjonister

Et medlem som mottar uførepensjon med tilleggspensjon beregnet på grunnlag av framtidige pensjonspoeng (§§ 3-17, 3-18 og 3-21), får for hvert kalenderår han eller hun har mottatt slik pensjon en pensjonsopptjening på grunnlag av en antatt inntekt. Se også femte ledd.

Antatt inntekt skal tilsvare den pensjongivende inntekten som etter § 3-13 ville gitt et opptjent pensjonspoeng lik det framtidige pensjonspoenget etter §§ 3-17, 3-18 og 3-21 for kalenderåret. Det regnes bare med inntekt opp til 7,1 ganger grunnbeløpet. Ved mottak av gradert uførepensjon skal inntekten reduseres forholdsmessig. Årlig pensjonsopptjening tilsvarer 18,1 prosent av antatt inntekt. Dersom medregning av framtidige pensjonspoeng er redusert etter § 3-18 første ledd andre punktum, gis det pensjonsopptjening etter paragrafen her til og med det siste året vedkommende har fått framtidige pensjonspoeng for.

For år da et medlem har mottatt hel uførepensjon, kan han eller hun få medregnet opptjening etter §§ 20-5, 20-6 og 20-7 med 18,1 prosent av et halvt grunnbeløp. Det kan likevel bare medregnes en så stor del at summen av slik opptjening og opptjening etter første ledd ikke overstiger 18,1 prosent av et beløp tilsvarende fem ganger grunnbeløpet.

For år da et medlem har mottatt gradert uførepensjon, kan han eller hun få medregnet opptjening etter §§ 20-5, 20-6 og 20-7. Summen av slik opptjening og opptjening etter første ledd skal ikke overstige 18,1 prosent av antatt inntekt uten reduksjon for uføregrad. Samlet opptjening kan likevel utgjøre opp til 18,1 prosent av et beløp tilsvarende fem ganger grunnbeløpet.

For det året inntektsevnen/arbeidsevnen ble nedsett og fram til og med det året uførepensjon blir utbetalt gis det pensjonsopptjening tilsvarende det høyeste av 18,1 prosent av antatt inntekt uten reduksjon for uføregrad og pensjonsopptjening etter §§ 20-5, 20-6 og 20-7.

Departementet gir forskrifter om beregning av pensjonsopptjening når uførepensjonen er beregnet etter § 3-30.

§ 20-8 tredje ledd skal lyde:

Beløpet som opptjenes etter første ledd, reduseres med pensjonsopptjening for det enkelte år etter §§ 20-5, 20-6, 20-7 og 20-7 a.

§ 20-18 tiende ledd skal lyde:

Departementet gir forskrifter med nærmere regler om framgangsmåten ved regulering som nevnt i tredje og sjuende ledd.

§ 20-21 nytt fjerde ledd skal lyde:

For år der vedkommende har mottatt uførepensjon, skal summen av opptjente og godskrevne pensjonspoeng, se §§ 3-14 og 3-19, omregnes til inntekt og tilføres pensjonsbeholdningen.

Nåværende fjerde ledd blir nytt femte ledd.

II

I lov 5. juni 2009 nr. 32 om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon) gjøres følgende endringer:

I del I skal endringen av folketrygdloven § 19-4 nytt tredje punktum lyde:

Det gis ikke alderspensjon til en person som mottar hel uførepensjon eller hel foreløpig uførepensjon.

I del I skal endringen av folketrygdloven § 19-10 tredje ledd nytt fjerde og femte punktum lyde:

Dersom vedkommende mottar gradert uførepensjon, kan det gis gradert alderspensjon. Summen av uføregrad og graden av alderspensjon skal ikke overstige 100 prosent.

I del I skal endringen av folketrygdloven § 19-14 tiende ledd lyde:

Departementet gir forskrifter med nærmere regler om framgangsmåten ved regulering som nevnt i tredje og sjuende ledd.

Setningen «§ 19-16 skal lyde:» endres til «Någjeldende § 19-7 blir ny § 19-16 og skal lyde:».

Setningen «Någjeldende §§ 19-7 og 19-8 blir nye §§ 19-16 og 19-17.» endres til «Någjeldende § 19-8 blir ny § 19-17.».

Setningen «Någjeldende §§ 19-10 og 19-11 blir nye §§ 19-19 og 19-20.» endres til:

«Någjeldende § 19-10 blir ny § 19-19.

Någjeldende § 19-11 blir ny § 19-20 og skal lyde:

§ 19-20 Alderspensjon ved yrkesskade

Den som ved fylte 67 år mottok uførepensjon på grunn av yrkesskade, får fra 67 år basispensjonen et-

ter § 19-5 beregnet etter bestemmelsene for uførepensjon ved yrkesskade, se § 3-30. Minste pensjonsnivå etter § 19-8 og pensjonstillegg etter § 19-9 reduseres ikke selv om vedkommende har mindre enn 40 års trygdetid.

Den som har rett til pensjon som gjenlevende ektefelle etter dødsfall på grunn av yrkesskade, får alderspensjonen beregnet etter bestemmelsene for etterlattepensjon ved yrkesskade, se § 3-30 fjerde ledd, med de tillemplinger som følger av bestemmelsene i § 19-16.

Departementet gir forskrifter om beregning og omregning av alderspensjon etter paragrafen her.»

Del II Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser tredje ledd nye andre til fjerde punktum skal lyde:

Departementet fastsetter satser for minste pensjonsnivå etter § 19-8 pr. 1. januar 2011 tilsvarende satsene for minstepensjon etter § 3-4, jf. §§ 3-2 og 3-3. § 20-18 første ledd gis virkning fra 1. januar 2011. I 2010 reguleres pensjonsbeholdningen i samsvar med endringen i grunnbeløpet.

Del II Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser sjettede ledd skal lyde:

For personer født i 1943 som tar ut pensjon i 2010, gir departementet regler om hvordan omregning skal skje.

III

I lov 11. desember 2009 nr. 112 om endringer i folketrygdloven mv. (tilpasninger i folketrygdens regelverk som følge av pensjonsreformen) del I skal § 3-23 nytt fjerde ledd lyde:

Bestemmelsene i tredje ledd gjelder ikke dersom alderspensjonisten mottar gradert uførepensjon.

IV

Del I trer i kraft straks og gis virkning fra 1. januar 2010. Endringen i folketrygdloven § 3-30 trer likevel i kraft 1. januar 2011.

Del II og III trer i kraft straks.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 11. mai 2010

Karin Andersen

fung. leder

Steinar Gullvåg

ordfører